

Юлія Волощук

НЕ МЕРКНЕ ЙОГО СЛАВА У ВІКАХ: ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ “ІВАН КОТЛЯРЕВСЬКИЙ ТА УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА ХІХ–ХХІ СТОЛІТЬ”

(Полтавський державний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка, 1–2 жовтня 2009 року)

*Будеш, батьку, памувати,
Доки живуть люди,
Доки сонце з неба сяє,
Тебе не забудуть!..*
Тарас Шевченко

*Так Котляревський у щасливий час
Українським словом розпочав співати,
І спів той виглядав на жарт не раз.*

*Та був у нім завдаток сил багатий,
І огник, ним засвічений, не згас,
А розгорівсь, щоб всіх нас огрівати.*
Іван Франко

Добре вино не псується, а тільки міцніє з часом, золото у віках не меркне, а продовжує милувати око – так і творчість нашого земляка, полтавця, зачинателя нової української літератури, добротворця та сміхотворця, іронічного судді для всього неприйнятного, поета, драматурга І. П. Котляревського ось уже 240 років залишається актуальною і цікавою – в Україні та за її межами, для масового читача і науковця-дослідника. У його творчості, за словами криворізького професора А. Козлова, “не лише помістилися, а й проросли та сплелися, виключно по-новому “виобразилися” й вилилися “живою українською” практично всі найпрогресивніші й вічні проблеми всіх часів і народів та способи їх вирішення людством”. Народ вивчає твори І. П. Котляревського напам’ять, формує на їх основі національну свідомість, мовне чуття. Митці, зокрема, увіковічують класика у творах, а науковці кожних п’ять років збираються в Полтаві, щоб підсумувати все нововідкрите про письменника, поділитися своїми інтерпретаціями його творчості, розумінням ролі та місця в культурі України та всього світу. “Він піднявся одразу й навіки постав над усіма періодами й епохами, над часом взагалі, а отже, і над його магічними впливами на свідомість людей” – ці слова професора А. Козлова підтримали всі учасники Всеукраїнської

наукової конференції “Іван Котляревський та українська культура ХІХ –ХХІ століть”, присвяченої 240-річчю від дня народження класика нової української літератури, що відбулася 1–2 жовтня в Полтавському державному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка за сприяння Міністерства освіти і науки України, Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України, Управління культури Полтавської обласної державної адміністрації, Полтавської обласної організації Національної спілки письменників України, Полтавської обласної організації Національної спілки журналістів України, Полтавського літературно-меморіального музею І. П. Котляревського.

Для тих, хто мав щастя побувати на цій конференції, вона стала справжнім святом розуму та духу, адже була насажена як цікавими науковими доповідями й дискусіями, так і мистецькими елементами. Полтавці подбали, аби гостям університету було затишно та цікаво.

Проблематика конференції окреслилася доволі широко: “Історіографія досліджень творчості Івана Котляревського”; “Іван Котляревський і вітчизняний літературний процес”; “Творчість Івана Котляревського в контексті світової літератури”; “Поетика творів Івана Котляревського”; “Мова творів Івана Котляревського”; “Іван Котляревський

і фольклор»; «Іван Котляревський та український театр»; «Вивчення творчості Івана Котляревського у школі та виші». Контингент наукового зібрання склали професори, доценти, викладачі, вчителі, аспіранти. До коліски української духовності завітали науковці з Києва, Харкова, Кривого Рогу, Рівного, Хмельницького, Львова, Луганська, Дніпропетровська, Чернівців, Запоріжжя, Донецька, Вінниці, Одеси, Черкас, Горлівки. Доповіді вирізнялися фаховістю, глибиною, несли нове бачення наукових проблем, подеколи перетинались у дискусіях.

Пленарне засідання відкрив натхненням співом, гумором та імпровізованими іграми ансамбль народної пісні «Жива вода» (ПДПУ імені В. Г. Короленка, керівники – заслужений артист України Павло Бакланов, Лариса Бакланова). З інтересом було сприйнято доповіді доктора філологічних наук, професора Миколи Степаненка (м. Полтава) «Мовна практика Івана Котляревського на тлі сучасної динаміки української літературної мови», доктора філологічних наук, професора Анатолія Козлова (м. Кривий Ріг) – «Тисячолітні ознаки ментальності у творчому спадку Івана Котляревського», доктора філологічних наук, професора Володимира Кузьменка (м. Київ) – «Теоретичний аспект дослідження епістолярної спадщини Івана Котляревського», кандидата філологічних наук, доцента, Віри Мелешко – «Наталка Полтавка» Івана Котляревського та «Згуба» Панаса Мирного: образно-художня спорідненість», старшого наукового співробітника, головного хранителя фондів літературно-меморіального музею І. П. Котляревського Євгенії Сторо-

хи (м. Полтава) – «Дещо до генеалогії роду І. Котляревського», кандидата філологічних наук, доцента Віти Сарапин (м. Полтава) – «... по нашому і про нас писано...»: «Наталка Полтавка» І. Котляревського як художня опозиція до водевілю «Козак-стихотворец» О. Шаховського».

Продовжили роботу конференції секційні засідання: «Творчість Івана Котляревського і світовий літературний процес» (керівники секції – доктор філологічних наук, професор Зоя Валюх (м. Полтава), кандидат філологічних наук Тетяна Ніколашина (м. Полтава), секретар – кандидат філологічних наук, доцент Наталія Котух (м. Полтава)) та «Мовна практика Івана Котляревського і проблеми розвитку української літературної мови» (керівники секції – кандидат філологічних наук, доцент Оксана Шупта-В'язовська (м. Одеса), кандидат філологічних наук, доцент Наталія Зінченко (м. Полтава), секретар – асистент Юлія Волощук (м. Полтава)). Відбувалося активне обговорення різноманітних літературознавчих і мовознавчих питань, що стосуються творчості Івана Котляревського, були представлені класичні й новітні погляди на особливості творчості зачинателя українського письменства, її місце та значення в духовному просторі сучасності.

Оригінально прозвучали на секції літератури доповіді доктора філологічних наук, професора Людмили Ромащенко (м. Черкаси) – «Творчість І. Котляревського в системі компаративних зв'язків», викладача Наталії Хомечі (м. Рівне) – «Еней на межі ХХ–ХХІ ст.: Іван Котляревський та Юрій Андрухович», кандидата філологічних наук, доцента Оксани

Шупти-В'язовської (м. Одеса) – “Культурологічний аспект прочитання поеми “Енеїда” І. П. Котляревського”, кандидата філологічних наук, доцента Світлани Ковпик (м. Кривий Ріг) – “Особливості мікропоетики п'єс І. Котляревського”, доктора філологічних наук, професора Валентини Мацапури (м. Полтава) – “Драматичні твори І. П. Котляревського і О. О. Шаховського (до проблеми типологічних і інтертекстуальних зв'язків”, доктора філологічних наук, професора Людмили Дерези (м. Полтава) – “І. П. Котляревський та його творчість в оцінці зарубіжної критики”, кандидата філологічних наук, доцента Наталії Зінченко (м. Полтава) – “І. Котляревський у житті і творчості І. Нечуя-Левицького”, кандидата педагогічних наук, доцента Алли Лисенко та кандидата філологічних наук, доцента Світлани Дорошенко (м. Полтава) – “І. П. Котляревський у творчості сучасних письменників Полтавщини”, старшого викладача Галини Білик (м. Полтава) – “Новітні літературознавчі інтерпретації творчості І. Котляревського: методологічні новації та контрверсії”, аспірантки Оксани Зелік (м. Київ) – “І. Котляревський у концепції історії літератури М. Могилянського”, кандидата філологічних наук, доцента Ганни Радько (м. Полтава) – “«Енеїда» І. П. Котляревського і тема національного відродження в контексті українського літературознавства й літератури на межі ХХ–ХХІ століть”, кандидата філологічних наук, доцента Світлани Ленської (м. Полтава) – “Сміх Котляревського в рецепції Олеса Гончара”, аспірантки Марини Свалової (м. Київ) – “Образ Енея: концепція міфологічного повернення й історична людина (на матеріалі “Енеїди” І. Котляревського)”, викладача Алли Виговської (м. Полтава) – “Рецепція творів І. Котляревського діячами світової культури” тощо.

Нові наукові горизонти замайорили й на секції мовознавчій, зокрема в повідомленнях доктора філологічних наук, доцента Жанни Колоїз (м. Кривий Ріг) – “Іменна лексика на позначення осіб чоловічої статі (на матеріалі “Енеїди” І. Котляревського)”, доктора філологічних наук, доцента Надії Баландіної (м. Полтава) – “Мовні і позамовні контексти як засоби індикації функцій висловлювання (на матеріалі творів І. Котляревського)”, кандидата філологічних наук, доцента Євдокії Кравченко (м. Донецьк) – “Варіантність іменників у мові І. Котляревського (нормативно-стилістичний аспект)”, старшого викладача Олени Важениної (м. Донецьк) – “Бурлескно-трагестійні традиції І. Котляревського в мові химерної прози”, кандидата філологічних

наук, доцента Наталії Малюги (м. Кривий Ріг) – “«Москаль-чарівник» і «Солдат-чародей»: питання про комунікативну рівноцінність оригіналу й перекладу”, аспіранта Артура Іншакова (м. Кривий Ріг) – “Особливості складу та функціонування кольороназв у поемі Івана Котляревського «Енеїда»”, кандидата філологічних наук, доцента Людмили Корневої (м. Полтава) – “Роль ремарок у п'єсах І. Котляревського”, кандидата філологічних наук, доцента Людмили Українець (м. Полтава) – “Конотаційні властивості приголосних в “Енеїді” І. П. Котляревського”, кандидата філологічних наук, доцента Тетяни Ніколашиної (м. Полтава) – “Функціонально-семантичне поле порівняння в поемі “Енеїда” Івана Котляревського”, кандидата філологічних наук, доцента Світлани Леbedенко (м. Полтава) – “Ономастичний простір “Енеїди” І. П. Котляревського” та ін.

Після наукових засідань та обговорень учасники конференції вшанували класика покладанням квітів до його пам'ятника, потім мали змогу більше довідатися про митця під час екскурсії “Полтава літературна”. Програма конференції передбачила й елементи творчо-розважальні: для учасників наукового форуму співав відомий в Україні гурт, учасник “Червоної Руті” “Стрибожі внуці”.

На другий день конференції в Полтавському літературно-меморіальному музеї І. П. Котляревського було організовано “круглий стіл” за темою “Іван Котляревський в українській історії та сьогоденні”.

За матеріалами конференції готується до друку збірник наукових праць.

Конференція підтвердила, що постать І. П. Котляревського є й сьогодні надзвичайно важливою в українській культурі, адже він, за словами учасників наукового зібрання, “мудрістю зрячий”, бо належить до тих людей, які “...вміють думками народам світить, Добро цінувати і вічність, і мить!” Ось і тепер поєднав батько української літератури в Полтаві багатьох українців, щирих прихильників його творчості.

Тож нехай не залишиться серед нас “пузирів”, яким “Котляревський без надобності”. Бо за ставленням до прекрасного, до культури, до свого коріння розпізнається сутність людини. Нехай і надалі не меркне у віках слава нашого великого земляка, нехай повертаються до неї, як до чистого джерела, спраглі краси та правди люди, адже пам'ять про Івана Петровича, увага до його творів і такі ось наукові зібрання, присвячені класику, потрібні не письменнику, а нам, його нащадкам.

